

Strategia rozwoju PTPN na lata 2017–2027

Zarząd PTPN przyjął nową strategię rozwoju Towarzystwa. Obejmuje ona podane niżej: misję, wizję i cele strategiczne. W dalszej części dokumentu określono sposoby realizacji.

Misja

Celem Towarzystwa jest pielęgnowanie nauki, literatury i sztuki. Jest ono miejscem integracji i ostoją tradycji środowiska naukowego i inteligenckiego Poznania i Wielkopolski; w stosunku do władz i społeczeństwa jest wyrazicielem dążeń, osiągnięć i opinii tego środowiska.

Wizja

Strategia rozwoju PTPN zakłada, że w kolejnym roku jubileuszowym, w roku obchodów 170-lecia powstania Towarzystwa, będzie ono jednym z najbardziej prestiżowych towarzystw naukowych w Polsce, do którego chcą należeć najlepsi naukowcy. Będzie też instytucją ogniskującą badania wielu dyscyplin, ze szczególnym uwzględnieniem Wielkopolski jako przedmiotu badań i oddziaływania.

Filarami działalności PTPN, stanowiącymi podstawę wszystkich działań, są:

Integracja środowiska naukowego,
Interdyscyplinarność badań i wymiany myśli,
Innowacyjność w działaniu.

Cele strategiczne

1. Zwiększenie **prestiżu członkostwa w PTPN**. PTPN powinno stać się prestiżową organizacją posiadającą odpowiednio rozbudowaną strukturę członkowską, w której odzwierciedlona jest pozycja i aktywność poszczególnych członków.

2. Stworzenie **sprawnego aparatu pomocniczego**, w tym nowoczesnej biblioteki jako warsztatu pracy naukowca i regionalisty, a także zespołu pracowników o wysokich kwalifikacjach, potrafiących zabiegać o granty, sprawnie administrować majątkiem i realizować misję Towarzystwa oraz dbać o odpowiednią promocję.

3. Utrzymanie **funkcjonalnego i reprezentacyjnego gmachu**, będącego nowoczesną siedzibą Towarzystwa z tradycjami.

4. Prowadzenie działań wynikających z **wyzwań czasów obecnych i przyszłości**.

5. **Związywanie PTPN z regionem, instytucjami naukowymi i gospodarczymi**.

Poznański sposób na niepodległość

W lutym rozpoczęliśmy trzyletni program pod hasłem „Poznański sposób na niepodległość”. Projekt zakłada wielowymiarowe uczczenie i upowszechnienie setnej rocznicy wybuchu Powstania Wielkopolskiego przez poznańskie środowisko naukowe. Patronat honorowy nad projektem objęli: Marszałek Województwa Wielkopolskiego Marek Woźniak i Prezydent Miasta Poznania Jacek Jaśkowiak. Projekt współfinansowany jest ze środków Miasta Poznania (#poznanwspiera). Patronat medialny objęli natomiast: TVP 3 Poznań, Radio Merkury Poznań oraz „Poznański Informator Kulturalny, Sportowy i Artystyczny IKS”.

Wykład inauguracyjny pt. „Pod rządami Hohenzollernów. Polskie strategie narodowe 1793–1918” wygłosił Sekretarz Generalny PTPN prof. Przemysław Matusik (22 lutego 2016 r.). W kolejnych wykładach przedstawiano już wybrane problemy od utraty niepodległości: dr Wojciech Szafrąnskiego (Wydział Pra-

wa i Administracji UAM Poznań) wygłosił wykład pt. „Zanim wchłonęły nas Prusy. Czasy stanisławowskie w Wielkopolsce” (2 marca 2017 r.) a prof. Dariusz Łukasiewicz (Instytut Historii PAN) wykład na temat „Wielkopolska pod pruskim zaborem w latach 1793–1806. Kolonizacja, czy modernizacja?” (16 marca 2017 r.).

Wykładom towarzyszą specjalne wystawy przygotowane przez pracowników Biblioteki PTPN. Ekspozycja „Poezja polska czasów stanisławowskich” obejmowała unikatowe XVIII-wieczne rękopisy i starodruki polskiej poezji z czasów panowania króla Stanisława Augusta Poniatowskiego. Wystawiono m.in. manuskrypty i druki zawierające panegiryki, wiersze polityczne, religijne i obyczajowe autorstwa Ignacego Krasickiego, Adama Naruszewicza, Franciszka Karpińskiego, Juliana Ursyna Niemcewicza i innych twórców. Zaprezentowane też pierwsze polskie czasopismo literackie: „Zabawy Przyjemne i Pożyteczne” z lat

1770–1777. Druga ekspozycja nosiła tytuł „Z woli Najjaśniejszego Króla Jegomości. Rozporządzenia pruskie dla ziem polskich z lat 1793–1797” i ukazywała zbiór oryginalnych rozporządzeń pruskich z końca XVIII w. Wyeksponowano edykty, obwieszczenia i patenty króla Fryderyka Wilhelma II. Druki ulotne, które trafiły do Biblioteki PTPN w XIX w. dzięki ofiarności przedstawicieli społeczeństwa polskiego, stanowią unikatową kolekcję, a niektóre z zaprezentowanych rozporządzeń – m.in. o powstaniu kościuszkowskim – nie są notowane w innych bibliotekach polskich. Była to prawdziwa gratka dla miłośników historii i prawa!

Do wygłoszenia wykładów zapraszani są cenieni specjaliści. Dorobek naukowy wykładowców przybliżają słuchaczom ich publikacje na specjalnie przygotowanych ekspozycjach. Przed nami wykład prof. Zbigniewa Przychodniaka (Wydział Filologii Polskiej i Klasycznej UAM) pt. „Mickiewicz i inni. Wielkopolska romantyczna” (18 maja), w czerwcu natomiast prof. Mirona Urbaniaka (Uniwersytet Wrocławski) pt. „Od

Wielkopolski drewnianej do murowanej. Przemiany urbanistyczne i społeczne miast zaboru pruskiego” oraz prof. Rafała Witkowskiego (Wydział Historyczny UAM) pt. „Droga ku niemieckości? Żydzi w Wielkim Księstwie Poznańskim”.

Dr W. Szafrąński podczas wykładu „Zanim wchłonęły nas Prusy. Czasy stanisławowskie w Wielkopolsce”

Rektorzy w PTPN

Kolegium Rektorów miasta Poznania tym razem obradowało w Sali Posiedzeń PTPN. Poruszono m.in. sprawy prowadzonych przez PTPN działań zmierzających do integracji środowiska akademickiego (interdyscyplinarne konferencje, seminaria doktoranckie, ponaduniwersyteckie wykłady dla studentów

i doktorantów) oraz konieczności ochrony i odpowiedniego wykorzystania Narodowej Kolekcji PTPN – bezcennych zbiorów bibliotecznych i dzieł sztuki oraz możliwości wykorzystania gmachu – dziedzictwa wielu pokoleń.

Na zdjęciu (od lewej): prof. M. Nowicki (Uniwersytet Medyczny im. Karola Marcinkowskiego), przewodniczący Kolegium prof. T. Łodygowski (Politechnika Poznańska), prezes oddziału PAN prof. R. Słowiński, prof. J. Celichowski (Akademia Wychowania Fizycznego im. E. Piaseckiego), wiceprzewodnicząca Kolegium prof. H. Lorkowska (Akademia Muzyczna im. I.J. Paderewskiego), prof. W. Hora (Uniwersytet Artystyczny), prof. A. Lesicki (Uniwersytet im. A. Mickiewicza), kanclerz UAM S. Wachowiak, prof. J. Pikul (Uniwersytet Przyrodniczy), prof. M. Żukowski (Uniwersytet Ekonomiczny), prezes PTPN prof. A. Gulczyński.

Forum Szkół Polskich

W dniach 20–28 stycznia odbyła się druga edycja „Forum Szkół Polskich. Poznań – Europa” zorganizowanym przez PTPN pod patronatem Prezydenta Miasta Poznania i Kolegium Rektorów Miasta Poznania. W Poznaniu spotkali się uczniowie polskich szkół z Cieszyna, Dyneburga (Daugavpils), Lwowa i Wilna oraz z Wrześni i Strzelec Opolskich. Z każdej z nich przyjechała sześćosobowa grupa z opiekunem.

Pierwsze dwa dni poświęcone były dobru wspólnemu. Prof. Przemysław Matusik opowiedział o wielkopolskich tradycjach zaangażowania społecznego, a dr Michał Urbańczyk – czym w istocie jest dobro wspólne. Uczestnicy spotkali się także z Damianem Kaczmarkiem – wielkopolskim koordynatorem akcji Szlachetna Paczka, który wyjaśnił, czym jest mądra pomoc. Korzystając z tych inspiracji, na koniec każda

Uczestnicy Forum w Muzeum Regionalnym we Wrześni

Uczestnicy Forum przed poznańskim ratuszem

z grup przygotowała plan własnego przedsięwzięcia dla dobra wspólnego, które zamierza zrealizować po powrocie do szkoły. Wśród projektów znalazły się zbiórki datków i pieniędzy, akcje edukacyjne czy plan zamontowania ławek na szkolnych korytarzach.

Kolejne dwa dni poświęcono problemom tożsamości. Uczestnicy zaprezentowali wyniki przeprowadzonych przez siebie przed przyjazdem ankiet i na ich podstawie zastanawiali się, co to znaczy być Polakiem. Korzystali przy tym z wiedzy zdobytej na wykładach poświęconych XX-wiecznej historii Europy (prof. Krzysztofa Marchlewicza) i historii grup etnicznych w Polsce (dr. hab. Damiana Szymczaka) oraz podczas całodniowej wycieczki do Muzeum Regionalnego im. Dzieci Wrześnińskich, Gniezna i na Pola Lednickie.

Po wykładzie prof. Tomasza Schramma nt. koncepcji podziału Europy uczniowie do końca Forum zajmowali się integracją europejską. Na wykładach prof. Andrzeja Gulczyńskiego i warsztatach doktorantów z WPiA, Jakuba Kruczka i Szymona Paciorkowskiego, dowiedzieli się, jak powstały i czym się zajmują poszczególne instytucje europejskie. W Wielkopolskim Centrum Zaawansowanych Technologii zobaczyli z kolei, jak wspinała infrastruktura powstaje dzięki funduszom europejskim. O różnicach pracy w polskim Sejmie i w Parlamencie Europejskim opowiedział były poseł i europoseł, dr Filip Kaczmarek. Po tych doświadczeniach uczestnicy sami zastanawiali się, czy chcą integracji europejskiej. Chłodna analiza argumentów wykazała, że jej zalety zdecydowanie przeważają nad wadami.

Na zakończenie uczniowie spotkali się z byłą premier, prof. Hanną Suchocką, która opowiedziała o swoich doświadczeniach z początków reintegracji Polski z Europą Zachodnią oraz o tym, jak ważna jest tradycja konstytucjonalizmu w Europie.

Cały intensywny program wykładów, warsztatów i spotkań przeplatany był wycieczkami po Poznaniu. Uczestnicy zwiedzili katedrę, farę, ratusz, zamek i Muzeum Powstania Poznańskiego – Czerwiec 1956. Forum towarzyszył także koncert pt. „Poznańskie brzmienia w Europie” w wykonaniu pedagogów i studentów Akademii Muzycznej im. I.J. Paderewskiego, który odbył się w atrium Uniwersytetu Artystycznego. Wystąpili wówczas Marzena Frankowska (sopran), Kinga Dobryniewska (skrzypce), Celina Kotz (skrzypce), Izabela Górską-Krasiel (fortepian), Piotr Niewiedział (fortepian).

Pomysłodawcą i koordynatorem Forum jest Michał Gulczyński. Relacje z Forum opublikowały m.in. „Życie Uniwersyteckie”, „Kurier Galicyjski” wrześnińskie „Wieści z Ratusza”, „Zwrot. Miesięcznik Polskiego Związku Kulturalno-Oświatowego w Republice Czeskiej”. Informacje przekazało też radio „Znad Wilii” i działająca na Łotwie rozgłośnia radiowa „Polskofalówka” oraz poznańskie stacje telewizyjne: TVP 3 Poznań i WTK.

Sukcesy członków PTPN

Prof. **Marian Gorynia**, były rektor Uniwersytetu Ekonomicznego w Poznaniu został wybrany na wiceprzewodniczącego Centralnej Komisji ds. Stopni i Tytułów.

Prof. **Krzysztof W. Nowak** (Uniwersytet Przyrodniczy), członek korespondent PAN, został laureatem jednej z czterech nagród naukowych za 2016 r. przyznanych przez Prezes PAN. Nagrodę tę otrzymał za zainicjowanie nowoczesnych badań nad hormonalną regulacją endokrynej funkcji trzustki w kontekście magazynowania energii w tkankach i genezy chorób zespołu metabolicznego, a także za stworzenie liczącej się w świecie naukowej grupy badawczej oraz za aktywną działalność upowszechniającą naukę.

Prof. **Wojciech Dajczak** (Wydział Prawa i Administracji UAM) został powołany przez włoskie ministerstwo nauki w skład komisji prowadzącej procedury naukowe Abilitazione Scientifica Nazionale (ASN) w drugiej instancji w zakresie prawa rzymskiego i praw antycznych. Kadencja komisji trwa dwa lata, ocenia odwołania w procedurze o nadanie *professura della seconda fascia* (przypomina polską habilitację) i *professura della prima fascia* (przypomina tytuł naukowy).

Doktor **Piotr Grzelczak** został laureatem nagrody im. Józefa Łukaszczyka na najlepszą książkę o Poznaniu. Otrzymał ją za książkę pt. *Poznański Czerwiec 1956. Walka o pamięć w latach 1956–1989*.

Prof. Marian Gorynia

Nowość Wydawnictwa PTPN

Gród piastowski w Gieczu. Geneza – funkcja – kontekst, red. Michał Kara, Teresa Krystofiak, Andrzej W. Wyrwa

Wilfried Stroh, Łacina umarła, niech żyje łacina! Mała historia wielkiego języka, wyd. 2. poprawione, przekład z języka niemieckiego Aleksandra Arndt;

Danuta Gwizdalanka, *Złoty wiek muzyki kameralnej. Postacie, obyczaje i epizody z życia muzycznego XVIII i XIX wieku (lata 1750–1850)*;

Alina Borkowska-Rychlewska, Elżbieta Nowicka, *Opery Verdiego w polskich XIX-wiecznych przekładach*;

Teologia i liturgia chrztu od starożytności chrześcijańskiej do czasów nowożytnych, red. Andrzej M. Wyrwa, Janusz Górecki;

Kraśniński i Kraszewski wobec europejskiego romantyzmu i dylematów XIX wieku (w dwustulecie urodzin pisarzy), red. Maciej Junkiert, Wiesław Ratajczak i Tomasz Sobieraj;

Nowa Muzykologia, red. Maciej Jabłoński i Małgorzata Gamrat;

Miejsca chrztów, urzędnicy baptyzmalne i ceremonia chrzcielny od starożytności chrześcijańskiej do soboru trydenckiego, red. Andrzej M. Wyrwa (dodruk).

Udogodnienia w Bibliotece PTPN

Udostępniony został zdigitalizowany katalog kartkowy z możliwością zamawiania online druków i czasopism od XV–XX w. do czytelnicy i na zewnątrz – <http://katalogkartkowy.ptpn.poznan.pl/ptpn/>. Czas realizacji zamówień na zewnątrz wynosi dwa dni (wybrane pozycje zostaną uprzednio skatalogowane w systemie „Horizon”). Przy zdigitalizowanych kartach katalogowych widnieją też ikonki umożliwiające zgłoszenie błędu dotyczącego konkretnego druku. Projekt zrealizowano dzięki dofinansowaniu Ministerstwa Nauki i Szkolnictwa Wyższego.

Interdyscyplinarne kolokwia doktoranckie

18 stycznia 2017 r. odbyło się Kolokwium Doktoranckie PTPN przygotowane w nowej formule. Koordynatorem projektu jest Sekretarz Komisji Historycznej PTPN dr hab. Maciej Dorna. Na pierwszym tegorocznym posiedzeniu referat zatytułowany „Historia sztuki a nauki o poznaniu – status dyscypliny w obliczu procesu kognitywizacji” wygłosiła mgr **Aleksandra Kargul**, doktorantka w Zakładzie Historii i Teorii Badań nad Sztuką UAM. Promotorem rozprawy jest prof. Stanisław Czekański. Jako koreferent zaproszony został dr hab. Piotr Przybysz (Instytut Filozofii UAM).

Podczas drugiego kolokwium (1 marca) wystąpił mgr **Piotr Krzyżański** (doktorant w Zakładzie Historii Wojskowej Instytutu Historii UAM), który przygotowuje rozprawę doktorską pod kierunkiem prof. Macieja Franza. Przedstawił założenia swojego projektu badawczego poświęconego szeroko pojętej historii konia w szesnastowiecznej Polsce. Specjalne zaproszenia otrzymali dr Mariusz Maćkowski i dr inż. Alicja Borowska z Zakładu Hodowli Koni (Uniwersytet Przyrodniczy). W dyskusji zabierali głos m.in. prof. Ewa Domańska i prof. Przemysław Matusik z Instytutu Historii UAM.

Na kolejnym spotkaniu mgr **Michał Szymański** (doktorant w Instytucie Historii Sztuki UAM) wygłosił referat pt. „Gry komputerowe jako przedmiot badań historyka sztuki. Problem relacji gier z innymi mediami”. Specjalne zaproszenia przyjęli dr Mariusz Zelek (Wydział Prawa i Administracji UAM) oraz dr Augustyn Surdyk, Kierownik Pracowni Badań Ludologicznych UAM i członek-założyciel Polskiego Towarzystwa Badania Gier.

Ideą spotkań jest interdyscyplinarna dyskusja młodych badaczy przy udziale bardziej doświadczonych. Promotorów zachęcamy do kierowania swoich podopiecznych na nasze forum.

Na zdjęciu: dr hab. M. Dorna, dr Augustyn Surdyk i mgr M. Szymański

Colloquia Invisibilia

Pod honorowym patronatem PTPN i medialnym Magazynu ZNAK odbyła się dyskusja pt. „Przedsiębiorstwa w epoce niepewności” zorganizowana przez Collegium Invisibile w ramach cyklu „Niewidzialne kolokwia”. W roli gościa specjalnego wystąpił prof. Marian Gorynia – były rektor Uniwersytetu Ekonomicznego, przewodniczący Rady Naukowej Polskiego Towarzystwa Ekonomicznego, członek Komitetu Nauk Ekonomicznych Polskiej Akademii Nauk oraz zastępca przewodniczącego Centralnej Komisji ds. Stopni i Tytułów. Moderatorem był natomiast student Collegium Invisibile i Wolnego Uniwersytetu Berlina,

Michał Gulczyński. Spotkanie rozpoczęło się od referatu prof. Goryni poświęconego roli niepewności w ekonomii. Przedstawił w niej opinię, że bez niepewności nie byłoby zysków. Niepewności nie należy więc demonizować. W późniejszej dyskusji, z udziałem m.in. prof. Jana Polowczyka i prezesa PTPN, prof. Andrzeja Gulczyńskiego, zwrócono także uwagę na jej niemierzalność. Mimo przyspieszenia postępu technologicznego i zmian politycznych trudno więc mówić o „epoce niepewności”.

Informacje

- Liczba osób lubiących PTPN-owskiego Facebooka systematycznie rośnie. Nie jest to wzrost błyskawiczny, ale tendencja jest widoczna i dla 160-latką właściwa. 4 lutego liczba polubień wyniosła 1234.
- Komisja Językoznawcza PTPN oraz Instytut Filologii Polskiej UAM zorganizowały w dniu 6 lutego w Sali Posiedzeń PTPN sesję poświęconą pamięci prof. Zofii Zierhofferowej.
- W lutowym IKSie ukazał się wywiad z prezesem PTPN prof. Andrzejem Gulczyńskim, w kwietniowym numerze natomiast wywiad z koordynatorem cyklu „Poznański sposób na niepodległość”, mgr. Szymonem Paciorkowskim.
- Prof. Tomasz Szwaczkowski (członek PTPN) i red. Jerzy Lorych są autorami książki *Człowiek. O profesorsze Czesławie Janickim (1926–2012)*. Prof. Janicki był zootechnikiem, długoletnim pracownikiem Wyższej Szkoły Rolniczej (Akademii Rolniczej, Uniwersytetu Przyrodniczego), prorektorem (1984–1985), prodziekanem Wydziału Zootechnicznego (1978–1984), kierownikiem Katedry Genetyki i Podstaw Hodowli Zwierząt (1981–1991). W rządzie Tadeusza Mazowieckiego pełnił funkcję wicepremiera i ministra rolnictwa (1989–1990).
- W uroczystych nieszporach pod przewodnictwem JE ks. abpa Stanisława Gądeckiego oraz okolicznościowym spotkaniu z okazji Święta Katedry świętego Piotra w Poznaniu nasze Towarzystwo reprezentował wiceprezes prof. Waldemar Ratajczak.
- W Muzeum Uniwersytetu Medycznego im. Karola Marcinkowskiego w Poznaniu otwarto bardzo interesującą wystawę, której bohaterem jest prof. **Franciszek Raszeja**, ortopeda, profesor Uniwersytetu Poznańskiego, współtwórca przedwojennej uniwersyteckiej Kliniki Ortopedycznej, członek PTPN od 1934. Odznaczony pośmiertnie medalem „Sprawiedliwy Wśród Narodów Świata”. Zachęcamy do odwiedzenia Muzeum!
- JE ks. arcybiskup Stanisław Gądecki, członek honorowy PTPN, obchodził 26 marca 25 rocznicę sakry biskupiej. Metropolita Poznański jest od 2011 roku

członkiem honorowym PTPN. W uzasadnieniu nadania tej godności podkreślano trzy sfery Jego aktywności: kapłana, naukowca i biskupa (duszpasterza i administratora). Gratulacje i życzenia w imieniu PTPN złożył prezes prof. Andrzej Gulczyński.

- Pod patronatem PTPN odbyła się międzynarodowa konferencja „W poszukiwaniu europejskiej doktryny wolności słowa”. Instytucjonalnym organizatorem jest Wydział Prawa i Administracji, a za całość merytoryczną i organizacyjną odpowiada dr Michał Urbańczyk, członek PTPN.

Z żałobnej karty

- 7 stycznia 2017 roku zmarł **prof. dr hab. Lech TRZECIAKOWSKI** – członek Wydziału Historii i Nauk Społecznych, Komisji Historycznej od 10 kwietnia 1961 r., członek Wydziału Nauk o Sztuce od 1975 r., członek Zarządu PTPN w latach 1984–1993.
- 13 stycznia 2017 roku zmarła **prof. dr hab. Jolanta ESSMANOWSKA-DWORZACZKOWA** – członek Wydziału Historii i Nauk Społecznych, Komisji Historycznej od 19 maja 1959 r.
- 16 stycznia 2017 roku zmarł **prof. dr hab. Józef Tomasz POKRZYWNIAK** – członek Wydziału Filologiczno-Filozoficznego, Komisji Filologicznej od 27 października 1980 roku, sekretarz Komisji w latach 1987–1992.
- 18 stycznia 2017 roku zmarł **prof. dr hab. Władysław MARKIEWICZ** – członek Wydziału Historii i Nauk Społecznych, Komisji Nauk Prawnych od 22 czerwca 1962 roku.
- 18 stycznia 2017 roku zmarł **prof. dr hab. Karol LATOWSKI** – członek Wydziału Matematyczno-Przyrodniczego, Komisji Biologicznej od 2 grudnia 1975 r.
- 22 stycznia 2017 roku zmarł **prof. dr hab. Władysław ŁOSIŃSKI** – członek Wydziału Historii i Nauk Społecznych, Komisji Archeologicznej od 12 grudnia 1970 r.
- 1 lutego 2017 roku zmarła **prof. dr hab. Jadwiga STANKOWSKA** – członek Wydziału Matematyczno-Przyrodniczego, Komisji Matematyczno-Przyrodniczej od 26 kwietnia 1977 r.
- 3 marca 2017 roku zmarł **doc. dr inż. Aleksander SZAFLARSKI** – członek Wydziału Nauk Technicznych, Komisji Elektrotechniki od 29 kwietnia 1976 r.
- 8 marca 2017 roku zmarł **prof. dr hab. Roman Kazimierz MEISSNER** – członek Wydziału Lekarskiego, Komisji Historii i Filozofii Medycyny od 19 kwietnia 2007 r., przewodniczący Komisji od 2007 r.
- 29 marca 2017 roku zmarł **prof. dr hab. Zdzisław Krysiński** – członek Wydziału Lekarskiego, Komisji Medycyny Doświadczalnej od 20 listopada 1998 r.